

Nasıl oluştu bu fikir? iDANS'dan bahsedebilir misiniz?

Aydın Silier: iDANS bu sene ilk defa düzenlenen uluslararası bir festival. **Bimeras Kültür Vakfı**'nın kuruluşu on yıllık bir çabanın sonucu ve şu ana kadar ki faaliyetlerimiz daha çok Türkiye'den sanatçıların yurtdışı ilişkilerini organize etmek şeklindeydi. Onların yurtdışı eğitimlerini, daha sonra da turnelerini organize ettik. Mimar Sinan Üniversitesi Öğretim Üyesi **Aydın Teker**'in son eserinin uluslararası ortak yapım olarak organizasyonunu sağladık. Ve iki yıldır da Avrupa'nın önemli merkezlerinde bu eser büyük beğeniyle karşılanıyor. Aydın Teker'in "**aKabı**" adını taşıyan eserini ilk defa bu festival ile Türkiye'de izleme olanağı bulacağız.

Gurur Ertem: Bu organizasyonun aslında geçen sene temelleri atıldı. Burada aynı zamanda *İstanbulReconnects* serisi adı altında bir toplantı vardı. İstanbul'da, Kenter Tiyatrosu'nda gerçekleşti. 12 eseri arka arkaya

bütün gece oynattık. Altı saatlik bir maratondur. Yorucu ama çok keyifliydi. "iDANS", çağdaş dans alanında uluslararası görünürlükleri ve işbirliklerini sağlama ve kuvvetlendirme amaçlı bir organizasyon. iDANS, aynı zamanda daha performatif sunumlar ve geleneksel dans veya eğlenceli formlarda değil, daha *avant-gard* işlerle ilgili bir festival.

Neden özellikle solo?

G.E.: Solo, ama soru işaretli bir solo bu; "**Solo?**" Genel olarak sanatta, özel olarak da dansa biz solist kavramını aslında biraz ters çeviriyoruz. Diyalektik olarak bakıyoruz solo fikrine. Solist sanatçının hiçbir zaman solo olmadığını, tekil olmadığını, aslında bütün dış dünyanın ve sanat dünyasının o işi mümkün kıldığını göstermek istiyoruz. Ve bunu gösteren çalışmalara yer verdik. Tekil ve her anlamda yaratıcı... Soru işaretinin anlamı biraz da şu; festivale katılan koreograflar kendi disiplinlerini sorguluyor, alışılmışın dışına çıkıyorlar.

Eszter Salamon

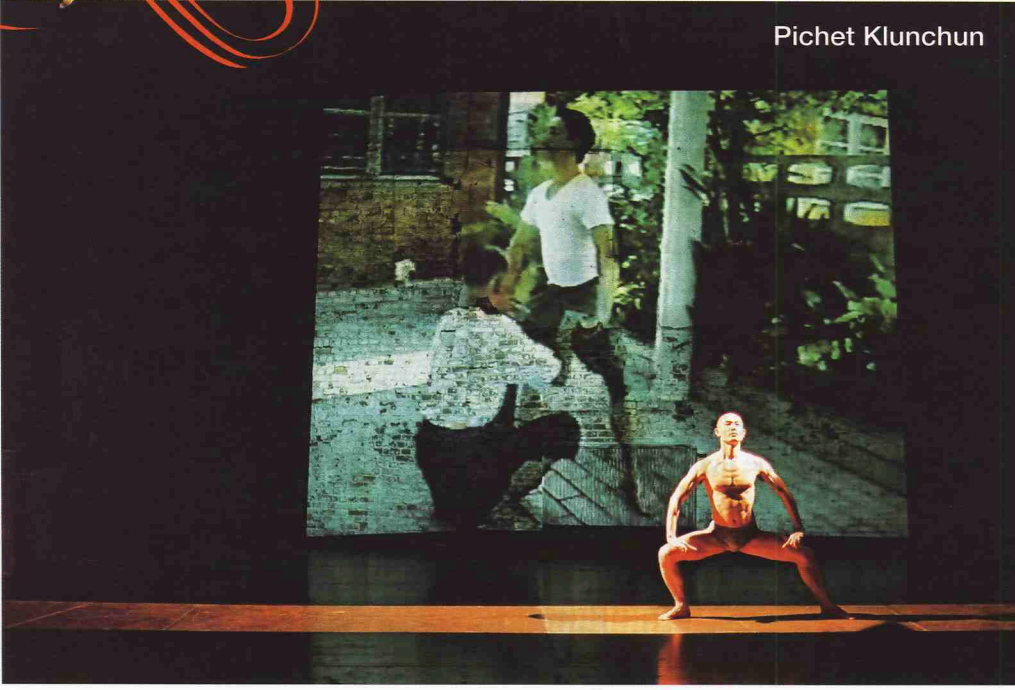
Üç ana temanız varmış...

G.E.: Temalarımızdan bir tanesi, beden maddeselliği. Aynı zamanda kelime oyunları yapıyoruz. Bedenler önemlidir diyen, onun maddi bir gerçeklik olduğuna vurgu yapan, organik kalitesini dönüştüren dans gösterilerine yer veriyoruz. Bedenin kendi içinde bile çokluk olduğunu gösteriyoruz. Diğer de tarih meseleleri. Onlarda da geleneği referans alan ama onu dönüştüren; gelenekle ilişki kurmanın muhafazakâr bir tavır

iDANS

Aydın Silier ve Gurur Ertem, Uluslararası Çağdaş Dans Festivali iDANS'ta görev alıyorlar.

olması değil, yenilikçi olması için de ön ayak olan işler var.

Boğaziçi Üniversitesi size nasıl destek verdi?

A.S.: BÜ'nin desteği, gösteri programına değil daha çok konferansa oldu. Ve konferans

da festivalin çok önemli bir parçası. Türkiye'de dans camiasında aslında birçok BÜ mezunu var. Ve belirleyici rol oynuyorlar. Çağdaş dans aslında çağdaş sanatın çok önemli bir parçası. Ama bu konuda yeterli bir bilinç yok. O yüzden hem plastik sanat, hem felsefe, hem de sanat tarihi alanında çalışanların dikkatini çağdaş dansa çekmek istiyoruz. Çünkü çağdaş dansı bilmeden çağdaş sanatı tanımak mümkün değil.

G.E.: Konferansta dans alanında çalışan uluslararası akademisyenler var. Böylece ilgili seyirci dans alanında çalışmanın felsefe, plastik sanatlar, sosyoloji gibi çok farklı açılımları olduğunu da görebiliyor. Gerçekten felsefi tartışmaların, sunumların olacağı bir organizasyon

gerçekleştirilecek. Konferansta performatif sunumlar var. Yalnızca sunum şeklinde değil, alternatif formatları inceleyen işler de var. Okulumuzdan, **Arzu Öztürkmen** ve **Zeynep Günsür** de sunum yapıyorlar. Doğrudan soloyla ilgili değil ama yapılandıran bağlamlardan Türkiye örneği adına Arzu Öztürkmen "*Türkiye'de Batılı Bir Dansı Arzulamak: Halk oyunları ve Bale Arasında Alışverişler*" başlıklı bir sunum yapacak. Zeynep Günsür de Ankara Devlet Balesi Topluluğu içindeki üç sanatçı (**Sait Sökmen**, **Duygu Aykal** ve **Oytun Turfanda**) örneği üzerinden giderek ilk çağdaş bale gruplarının bazı yapıları içerisinde ne kadar mücadele ettiklerini anlatacak.

IDANS'la eş zamanlı olarak Bienal de devam ediyor...

G.E.: Evet **Bienal**'in aynı zamana denk gelmesi tesadüf oldu ama bizi çok sevindirdi. Çünkü tamamlıyor çağdaş dansı. "*Çağdaş dansa bir de bedenden bakın*" gibi bir şey oldu. Onun eksikliğini başka bir şekilde tamamlıyor. Çünkü orada pek beden konusu yok.

BÜ'de modern dans yaklaşımı hakkında neler söylemek istersiniz?

G.E.: Birkaç tane *network* var okulun içinde. Folklorik bir yaklaşım ve oradan gelenler,

BÜ'nin desteği, gösteri programına değil daha çok konferansa oldu. Ve konferans da festivalin çok önemli bir parçası.

Ayşe Orhon

Roubao

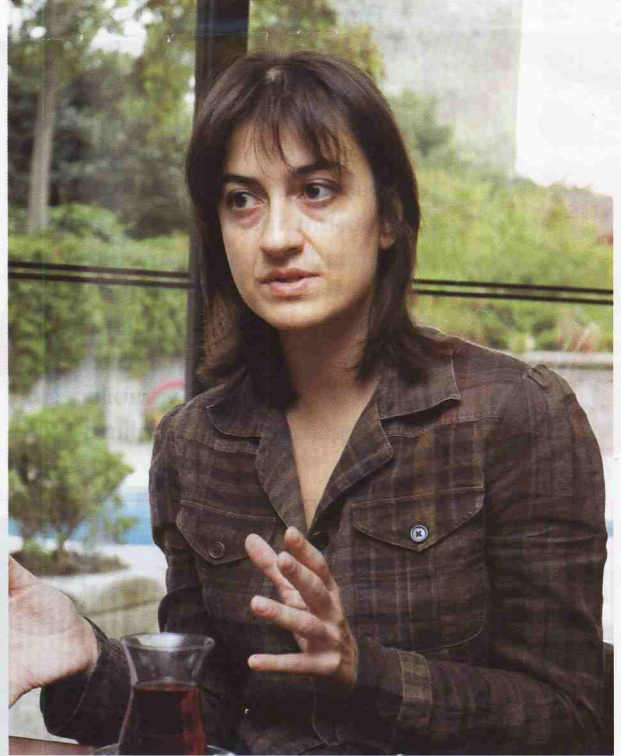
onun mezunları ve onun tiyatro versiyonunu yapan bir çizgi var ama çizgilerin çeşitlenmesi gerekir. Buna meydan vermek gerekir. Türkiye'deki çağdaş dans alanında da öyle. Çağdaş dans diye bir şey var ama onun da tanımı üzerine savaşılar veriliyor zaten. Ki bence zevkli olan da bu. Bizim getirdiğimiz işlerin hepsi bir soru soruyor. Soru sormayan, dansın tanımına meydan okumayan bir şey yok. Yani bu böyle bir alt alan. Çağdaş dansın da bir sürü alt alanı var. Bu olsun, hatta çeşitlensin. İstanbul'da böyle bir modern dans camiasının illa el ele kol kola gezmesi gerekmiyor. Çeşitlilik olmalı, yorumda çeşitlilik olması gerekir. Ve bence BÜ'de bir *Dans Tarihi* dersi olması güzel olurdu. Çünkü bu şekilde dansla ilgilenen farklı bölümlerden insanlar daha kolay buluşabilir.

Festivale dönecek olursak, katılacak koreografları seçerken nelere dikkat ettiniz?

G.E.: Bu koreografları seçmekte aslında üç strateji oldu diyebilirim. Birincisi çağdaş dansın yapıtaşları olan koreograflar ve eserleri, çağdaş dansın yaramaz çocukları ve yaramaz kızları ve bu koreografların en önemli işlerini getirdik. İkinci strateji şu oldu: içeriğe uygun bir şekilde daha

yeni çalışmalara yer verdik. Diğeri ise Filistin ve komşuları. Burada da içeriğe "*Çağdaş doğuda aramak*" diyebiliriz. Aynı zamanda festival kapsamında üç tane konserimiz var. İkisi BÜ Garanti Kültür Merkezi'nde olacak. BÜ'nin desteği mekân konusunda olabildi. Bunlar genellikle doğuda geleneksel olanı, egzotik işleri getirelim düşüncesiyle yapıldı. Çağdaş müziği Doğu'da arayarak onun en iyi örneklerini getiriyoruz. Yani Doğulu-Batılı değil. Hem Doğulu, hem Batılı. Her sene festivalleri yakından takip ediyoruz. Filtre ederek, eleyerek böyle bir program yapabildik. **A.S.:** 90'lardan sonra çağdaş dans alanında yenilikçi, çok dinamik bir oluşum gözlemlendi bütün Avrupa'da. Onun yaratıcıları ilk

defa Türkiye'ye geliyor. Bu anlamda kaçırma lüksümüz yok aslında bu gösterileri. Biz bu sanatçıları Türk seyircisine ulaştırılmak istedik.

İstanbul'da böyle bir modern dans camiasının illa el ele kol kola gezmesi gerekmiyor. Çeşitlilik olmalı, yorumda çeşitlilik olması gerekir. Ve bence BÜ'de bir *Dans Tarihi* dersi olması güzel olurdu.

Trio Joubran

onun mezunları ve onun tiyatro versiyonunu yapan bir çizgi var ama çizgilerin çeşitlenmesi gerekir. Buna meydan vermek gerekir. Türkiye'deki çağdaş dans alanında da öyle. Çağdaş dans diye bir şey var ama onun da tanımı üzerine savaşılar veriliyor zaten. Ki bence zevkli olan da bu. Bizim getirdiğimiz işlerin hepsi bir soru soruyor. Soru sormayan, dansın tanımına meydan okumayan bir şey yok. Yani bu böyle bir alt alan. Çağdaş dansın da bir sürü alt alanı var. Bu olsun, hatta çeşitlensin. İstanbul'da böyle bir modern dans camiasının illa el ele kol kola gezmesi gerekmiyor. Çeşitlilik olmalı, yorumda çeşitlilik olması gerekir. Ve bence BÜ'de bir *Dans Tarihi* dersi olması güzel olurdu. Çünkü bu şekilde dansla ilgilenen farklı bölümlerden insanlar daha kolay buluşabilir.

Festivale dönecek olursak, katılacak koreografları seçerken nelere dikkat ettiniz?

G.E.: Bu koreografları seçmekte aslında üç strateji oldu diyebilirim. Birincisi çağdaş dansın yapıtaşları olan koreograflar ve eserleri, çağdaş dansın yaramaz çocukları ve yaramaz kızları ve bu koreografların en önemli işlerini getirdik. İkinci strateji şu oldu: içeriğe uygun bir şekilde daha

Roubao

yeni çalışmalara yer verdik. Diğeri ise Filistin ve komşuları. Burada da içeriğe "*Çağdaş doğuda aramak*" diyebiliriz. Aynı zamanda festival kapsamında üç tane konserimiz var. İkisi BÜ Garanti Kültür Merkezi'nde olacak. BÜ'nin desteği mekân konusunda olabildi. Bunlar genellikle doğuda geleneksel olanı, egzotik işleri getirelim düşüncesiyle yapıldı. Çağdaş müziği Doğu'da arayarak onun en iyi örneklerini getiriyoruz. Yani Doğulu-Batılı değil. Hem Doğulu, hem Batılı. Her sene festivalleri yakından takip ediyoruz. Filtre ederek, eleyerek böyle bir program yapabildik. **A.S.:** 90'lardan sonra çağdaş dans alanında yenilikçi, çok dinamik bir oluşum gözlemlendi bütün Avrupa'da. Onun yaratıcıları ilk

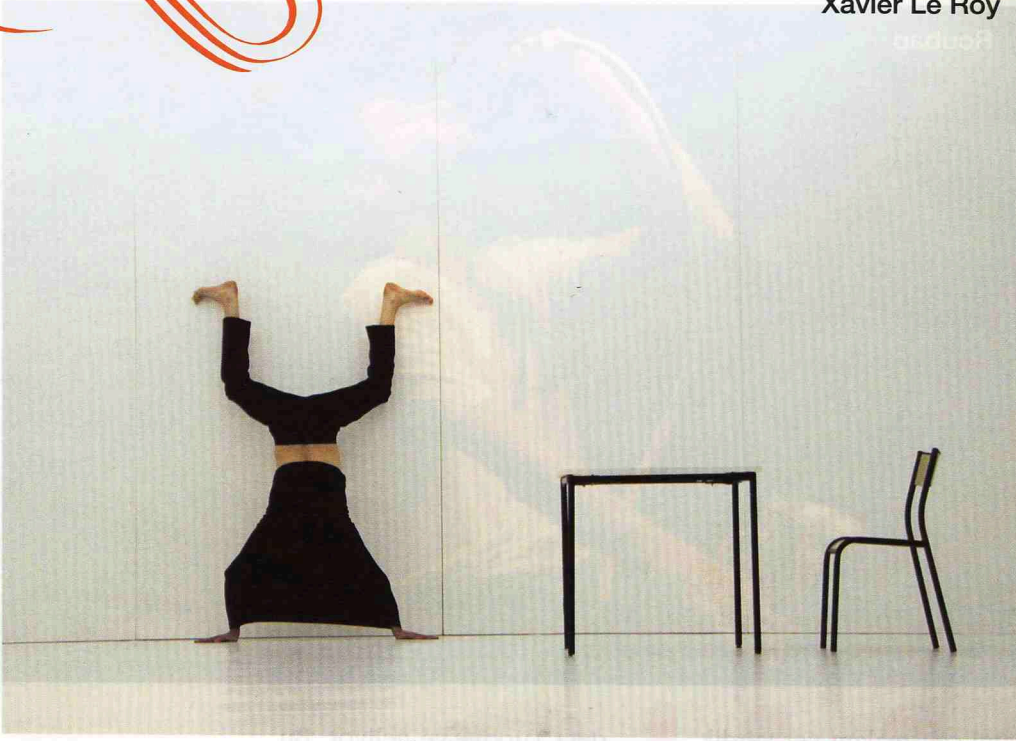
defa Türkiye'ye geliyor. Bu anlamda kaçırma lüksümüz yok aslında bu gösterileri. Biz bu sanatçıları Türk seyircisine ulaştırılmak istedik.

Trio Joubran

İstanbul'da böyle bir modern dans camiasının illa el ele kol kola gezmesi gerekmiyor. Çeşitlilik olmalı, yorumda çeşitlilik olması gerekir. Ve bence BÜ'de bir Dans Tarihi dersi olması güzel olurdu.

Xavier Le Roy: "self unfinished" ©Katrin Schoof

Böyle, teması olan bir dans festivali Türkiye'de ilk mi olacak?

G.E.: Evet gerçekten ilk olacak. Her şeyiyle beraber bir tartışma alanı, yazılan çizilen, üretilmiş bir söylem etrafında cereyan eden bir festival olarak bir ilk. Görsel sanatlarda Bienal ve başka bir sürü güzel galeri, oluşum var. Ama dans alanında olmadı. Bunun için bültenler yapıyoruz. Bunlar daha akademik ve tarif edici yazılar. İnsanların yorum atabileceği, isterseniz sizin de yazabileceğiniz bloglarımız var. Bunların Eylül

ve Ekim sayısı olacak. Ama blog canlı olarak, bütün sene, festival sonrası da devam edecek. Bu yazılara internetten sürekli erişilebilecek.

Konserler de var. Mekân olarak da Garajistanbul ve Boğaziçi Üniversitesi...

A.S.: Konserlerden ikisi BÜ Garanti Kültür Merkezi salonunda. Konser programı daha çok "Çağdaş olanı Doğu'da arayalım" çabasının sonucu olarak oluştu. Gerçekten çok usta virtüöz sanatçıları konser verecek. Yörelere umut ve

öfke arasında kalmış duygularını müziklerine çok güzel yansıtıyorlar Sitemizde linkler verdik. Klip izleyebiliyorsunuz.

En son olarak, siz dans ile nasıl tanıştınız?

G.E.: Liseden sonra bir sene Amerika'ya gittim. Modern dansla antropoloji üzerine okuyayım istedim. Ama sonra burada kalayım diye düşündüm. Boğaziçi Üniversitesi'ne geldim. Ve o zaman dans edecek, bir ortam arıyordum. **Christine Broadbeck**'in İstanbul Sanat Merkezi dersleri vardı. Aydın'la da 12 sene önce orada tanıştım. Üniversite hayatım boyunca da her akşam neredeyse dans derslerine gidiyordum, şehir tiyatrolarının araştırma laboratuvarında bir oluşum kurduk önce. Dansçılık yaptım ben. Daha deneysel şeyler yaptım.

A.S.: Ben de biyoloji mezunuyum. İki sene öğretmenlik yaptıktan sonra bir doktora çalışması için Almanya'ya gittim. Dansla orada tanıştım aslında. Hayvan davranışları üzerine bir doktora yapıyordum. İlğim daha çok dansa kaydı. Her hafta sonu başka bir kentte dans gösterileri için dolaşmaya başladım. Sonra kendim dersler almaya başladım.

G.E.: Aslında çok ilginç, festival programında **Xavier le Roy** diye bir sanatçı var. Anlatımı olan bir dans gösterisi sergiliyor. O da biyoloji doktorası yaparken dansla tanışıyor. Hücresel biyoloji alanında uzmanlaşmasını anlatıyor. Gerçekten çok sıkıcı gelebiliyor ve süre olarak da biraz uzun ama dansa nasıl başladığını farklı bir üslupla anlatıyor. Sonra kalkıp birkaç figür yapıyor. Orada bir otobiyografi anlatımının nasıl bir dans gösterisine dönüştüğünü görüyoruz. Bu anlamda ilginç.

Festival hakkında ayrıntılı bilgi için: www.idans.org

Özlem Alkış

